

Telegraful Roman.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.

Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSETIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douări 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Cele două scrisori.

Declarăriile Preasfinției Sale, Domnului Ioan I. Papp, Episcopul Aradului.

Cu privire la scrisoarea cunoscută a domnului ministru-president, conte Stefan Tisza, adresată Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Mitropolit al nostru Ioan Mețianu, — Preasfinția Sa, Episcopul Ioan I. Papp al Aradului, a făcut în fața unui redactor al ziarului «Românul» declarăriile următoare:

— «Am cunoscut, atât scrisoarea Excelenței Sale, dlui prim-ministru ungar, contele Stefan Tisza, cât și răspunsul Înaltpreasfințitului Domn Mitropolit, și precum oricare patriot adevărat, cu atât mai vârtos României statului nostru, trebuie să se bucure din tot sufletul de faptul, că Excelența Sa, contele Stefan Tisza, intenționează să revină asupra încercărilor sale pentru stabilirea raporturilor normale între poporul român și factorii de stat în Ungaria.

In special noi, episcopii români, am fi prea fericiți, dacă credincioșii noștri, asigurându-li-se toate condițiunile de desvoltare culturală și națională, ar ajunge în situația de a putea sprijini politica de guvernământ a statului, căci în asemenea caz și împlinirea datorințelor oficiale ale noastre ar deveni incomparabil mai ușoară.

— Indemnul adevărat, după modesta mea părere, nu poate fi nici dovada ce a adus acum de curând poporul român despre loialitatea și patriotismul său, și nici dorința de a răsplăti acest patriotism și această loialitate. Pe deoseptă patriotismul și loialitatea poporului românesc din Ungaria n'a avut lipsă de dovezi nouă, deoarece acestea virtuți ale neamului nostru au fost în toate timpurile mai presus de orice îndoială, precum am accentuat aceasta și în pastorală mea edată la îsbucnirea răsboiului, și neamul nostru niciodată n'a greșit în contra acestor virtuți, de altă parte poporul românesc nu așteaptă răsplătită pentru patriotismul său și pentru credința sa neclintită față de tron, deoarece patriotismul și loialitatea poporului românesc sunt virtuți necondiționate, cari nu se pot cumpăra ori recumpăra.

Mulțumirea poporului românesc n'are să se facă, ca o răsplătită pentru patriotismul acestui popor, ci ca o simplă urmare a înțelepciunii de guvernare, care trebuie să recunoască indiscretibilul fapt, că consolidarea țării este izvorul cel mai sigur al puterii, iar consolidarea se poate face numai prin mulțumirea frânească a tuturor în măsură posibilă.

Indemnul adevărat al nouilor încercări deci eu îl văd în înțelepciunea și prevederea de bărbat de stat și în înaltul patriotism al contelui Stefan Tisza, care nu vănează popularitatea ieșină, ci privind adâncul lucrurilor dorește să înfăptuiască consolidarea

internă a statului nostru, care întră devăr este imposibilă fără mulțumirea tuturor popoarelor sale și mai ales a poporului român, cel mai important în aceasta țară după poporul unguresc.

— Conte Stefan Tisza face numai aluzii vagi la concesiunile, ce ar fi gata să înfăptuiască. Totul atârnă dela concretizarea și realizarea acelor concesiuni. Sunt convins însă, că marea problemă nu se poate rezolvă cu oarecare înlesniri de caracter trecător, ci va trebui, ca chestiile mari și principiale să-și afle soluțiile lor.

Asigurarea dezvoltării economice și culturale a poporului românesc în limba sa, îndreptățirea cuvenită a limbii românești, respective restituirea a cestei îndreptățiri în administrație și justiție, precum și la toate instituțiile de stat, cum a fost înainte cu câteva decenii, validitatea politică a poporului românesc în proporția însemnatăii sale numerice și culturale, nu numai în legislația țării, ci și în administrație și justiție, prin aplicarea în număr potrivit de funcționari români, — sunt condițiuni, a căror împlinire va contribui neapărat la încerdere poporului în bunele și salutarele intențuni manifestate din partea Excelenței Sale, contelui Stefan Tisza, atât în tratativele de mai înainte, cât și în declarăriile sale din urmă.

De altfel rezolvarea acestei chestiuni nu se va putea face decât numai prin conlucrarea armonică a tuturor factorilor chemați a conduce destinele poporului, între cari factori sunt a se considera și reprezentanții prin excelență politici ai poporului.

După toate acestea dau expresiune dorinței mele fericinte și trebuie înței necondiționate, ca toți să primim cu deplină încredere declarăriunea contelui Stefan Tisza și să-i dăm tot concursul nostru posibil întră înfăptuirea năzuințelor sale nobile și patriotice».

Declarăriile Preasfinției Sale, Episcopului Dr. Demetru Radu din Oradea-mare.

Tot relativ la scrisorile numite s'a pronunțat Preasfinția Sa, Episcopul Dr. Demetru Radu din Oradea-mare, în fața unui gazetar maghiar din orașul acesta, după cum urmează:

— «Acțiunea contelui Tisza și din partea mea o consider de mare importanță, mai ales în împrejurările actuale, și ce mă privește pe mine, totdeauna am avut convingerea aceea, că două popoare, cari sunt avizate unul la celalalt, trebuie să trăiască în pace și armonie.

Scrisoarea lui ministru prezent m'a atins foarte placut, și dacă resuinetul acesta va fi general, atunci voi putea și eu, în modestă mea sfără de activitate, să obțin rezultate, și mă voi năzui să fac tot posibilul pentru asigurarea succesului acestei acțiuni.

Este o enormă deosebire între pacea încheiată între doi indivizi, ori două popoare. Când e vorba de singurăci, se pot lua în considerare in-

teresele private, sau alte considerante; dar la împăciuirea alor două popoare, singura bază solidă e: *dreptatea*.

Afără de aceasta e absolut de lipsă, ca opinia publică, în astfel de cazuri, să fie pătrunsă de dispoziții bune, și dacă ar lipsi acestea, ar trebui create.

In munca aceasta mare, presa are o importanță de rangul prim. Aștepțăm prin urmare, ca atât la Români, cât și la Maghiari, opinia publică să fie sinceră.

Dar coardele acelea de îndoială, atinse de «Budapesti Hirlap» în numărul său din 8 Noemvrie, în cari acțiunea ministrului prezent se califică de încercări interesante, absolut nu sunt potrivite pentru crearea armoniei necesare, tocmai în acest timp, când pe câmpul de răsboiu România se luptă alătura cu Maghiarii pentru apărarea patriei comune.

Cu tot dreptul mă pot provoca la datele istoriei viitoare arătând, că la asediul Przemyslului, alătura patru regimenteri de honvezi, cari s-au recrutat în întregime, sau în mare parte, din feciori români, și acești eroi s-au aruncat în foc ascultând comanda ungurească.

Ce privește rezultatul acțiunii contelui Tisza în opinia publică românească, acela va atârna dela dispozițiile legale prevăzute în scrisoarea primministrului și dela modul execuției acestora».

Maghiarii și Tisza.

(b.) Pecând presa întreagă austriacă, și chiar și cea din Germania, se întrece a aduce elogii contelui Tisza pentru scrisoarea adresată Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Mețianu, ziarele maghiare o aprobă numai cam cu jumătate de gură, ba unele dintre ele văd chiar fantoma unei *federalizări* a Ungariei în concesiile drepte, acordate Românilor și celorlalte naționalități din patrie.

Ei bine, numai un cerc îngust de vedere politică, sau un egoism,

care nu e în stare se judece necesitățile de stat din punct de vedere

mai înalt, poate să mai găsească nedumerire chiar și din punct de pri-

vire specific maghiar în concesiile

puse în vedere Românilor prin contele Tisza. »*Gouvernul ungar e aplicat să împlinească dorințe vechi, echitabile, ale poporului român, dorințe cari*

formează condițiile prealabile pentru bunăstarea și pentru înaintarea culturală a aceluia», — zice Înaltpreasfinția Sa, Domnul Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Mețianu în răspunsul atât de demn și de sentențios cel remite contelui Tisza. Si «în spe-

ranță, că opera aceasta va aduce roade bogate și cu ajutorul lui Dumnezeu va pune temelile unui mai frumos și mai fericit viitor» și întinde mâna ajuțătoare cu bucurie la munca nobilă.

Ori-ce om cu mentalitate sănătoasă, ori-ce om de inimă și rezonabil, din cuprinsul întreg al statului nostru, nu credem să nu fi avut un moment de mulțumire sufletească, de recreație a nervilor sbuciumați în aceste timpuri furtunoase, când a cefit acest schimb de scrisori de o epocală însemnată istorică. Când impresionați de atâția dușmani esterni, pentru a căror învingere se scurge un singur sânge din rănilor vitezei noastre ostiri, un sânge al patriei comune, fără deosebire de e maghiar sau românesc, fără deosebire de domn și proletar, concordia internă și armonia sufletelor între toate neamurile patriei o credeam sălăsluită în mod firesc chiar și în rezonamentul concetățenilor nostri maghiari. Deși știam, că impulzii unile firei ungurești sunt mai puternice uneori decât raționarea calmă, cu care Maghiarul nu se prea împacă, când e vorba de propriul seu orgoliu, totuși în asemenea grele momente, ca cele de azi, țineam opinia publică maghiară mai solidară în cugătoare, ca aceea a contelui Tisza, de care neamul unguresc poate n'a avut noroc să o aibă dela fericitul Deák și dela Andrassy până astăzi.

Maghiar neaoș și nobil, mai neaoș decât atâția sovinisti maghiari de dubie proveniență, iar în iubirea sa de patrie mai nobil, ca mulți de rangul lui, cari în găndire nu s-au putut ridică atât de sus ca el, contele Tisza este astăzi cel mai puternic stâlp pe care se razină clădirea statului ungar. Iar aceia dintre Maghiari, cari și azi mai cutează se ciopărtească, intenționat sau prin inconștiență, bunele lui intenții, nu fac altceva, decât se-si sape groapa proprie. Căci contele Tisza știe foarte bine, că existența statului ungar se razină pe temelia solului neînlocuibil pe care îl formează neamurile acestei patrii. Acest sol trebuie întărit și cimentat în toate privințele, dacă este vorba că clădirea se reziste tuturor intemperiilor provocate de uriașele curente, cari vinește astăzi peste continentul nostru, și în care Maghiarii sunt un mic punct pe harta Europei.

De aceea, rău fac aceia dintre concetățenii noștri maghiari, cari nesocotind semnele vremii și în prima linie bunele intenții ale contelui Tisza, cred că împlinirea dorințelor echitabile ale naționalităților din Ungaria ar însemna slabirea Ungariei. Dimpotrivă, refacerea fundamentului ei pe o bază echitabilă de drept și de egală îndreptățire a elementelor, cari o constituie, este singura cheie a aceluviitor mai bun și mai frumos, pe care îl dorește și contele Tisza pentru patria lui, care este și a noastră, a tuturor popoarelor credincioase acestui stat. Si avem convingerea, că dacă Maghiarii se vor putea ridica cu toții pe piedestalul înalt dela care contele Tisza privește trebuințele acestui stat, atunci se va schimba și felul lor de a gândi și de a judeca lucrurile, vânzându-le aşa cum sunt, iar nu cum

li se halucinează în fantaziile bolnăvicioase.

Noi nu ne-am extasiat de minimele concesii ce ni le pune în vedere guvernul ungur, și Maghiarii deja se sperie numai de hotărârea contelui Tisza de a ne împlini unele din vechile și echitabilele noastre dorințe. Suntem convinși, că contele Tisza ni le-ar îndeplini pe toate deja astăzi, dacă și Maghiarii lui ar fi toti așa de cuminți ca dânsul și ar înțelege aceea, ce astăzi nu pot încă pricpe. Dar timpul le va deschide și lor ochii se vadă limpede aceea ce astăzi încă le pare obscur și nebulos...

Convocarea dietei. Se scrie, că dieta țării va fi convocată pe 25 Noemvrie n. la Budapesta, pentru a vota unele proiecte de lege urgente. Nu va fiinea decât trei ori patru săptămâni, în cari însă probabil că va fi vorba și despre noua acțiune a contelui Tisza István, ministrul-president al țării, în chestia de naționalitate. Vreau kossuthiștii să o pună în discuție, în formă de interpelație.

Răsboiul.

După un comunicat oficios, dat în cursul zilei de eri, ostilitățile s-au început de nou între trupele noastre austro-ungare și cele rusești, pe mai multe locuri, în frontul lung din Galitia. S-au dat apoi lupte mari și între trupele germane și cele rusești, în Prusia de est și în Prusia de vest. Luptele au fiut mai multe zile și s-au terminat cu învingerea Germanilor. A fost o învingere frumoasă. Germanii au luat dela Ruși 70 de mitraliere, numărătoare tunuri, muniție, și au făcut 28.000 prizonieri.

Luptele Germanilor, purtate cu Francezii, Englezii și Belgienii, au trebuit să fie mai slabite în zilele din urmă, din cauza timpului nefavorabil. E viscol pe la apus și cade zăpadă. Cu toate acestea Germanii se află în ofensivă pe întreaga linie și au luat în stăpânire câteva localități noi în Belgia.

Trupele turcești, după știri venite din Constantinopol, au îndreptat mai multe atacuri la graniță asupra trupelor rusești, cari au fost scoase din pozițiile lor. Rușii au avut perdeuri mari. Turcii au pus mâna pe multă muniție și pe care cu alimente. Un asalt al Rușilor asupra trupelor turcești a fost respins.

In Sârbia apoi trupele noastre au urmărit cu multă tenacitate pe dușmanul scos din întărîturile cele bune și nu i-au dat răgaz să-și facă altele. L'a silit să se retragă până la Valievo, dar nici aci nu i-a dat timp, ca să se așeze în pozițiile bune întărîrite de mai înainte, ci l'a silit să se retragă și de aci. Trupele noastre au intrat în Valievo. Au fost primite la început cu buchete de flori, aruncate încale, dar nu peste mult li s-au aruncat încale bombe și s-au dat salve de puști asupra lor din partea locuitorilor din acel oraș.

Generalul Potiorek, comandantul armatei noastre din Sârbia, a adresat soldaților proclamațunea următoare: «După lupte violente de nouă zile, purtate în contra unui dușman încăpăținat, ca număr aflat în preponderanță, și care se apără din poziții aproape de neînvins; după marșuri de nouă zile, prin regiuni muntoase fără drumuri și prin mociile fără fund, în ploaie și în zăpadă, a ajuns viteazul nostru de corp de armă 5 și 6 la Colubara și a silit pe dușman să fugă. În luptele acestea am făcut peste 8000 de prizonieri, am luat 42 de tunuri, 31 mitraliere și multă muniție.

Patria nu vă va denega multămită și recunoștință pentru aceste prestații, și eu suntem în deatorință a mi-

esprima deplina recunoștință pentru tinuta exemplară a tuturor trupelor și în numele preainaltului serviciu a exprimă cea mai călduroasă mulțumită fiecarui ofițer și fiecarui soldat din corpul 5 și 6 de armă. Pe lângă toate succesele obținute cu mari jertfe și cu puternice opintiri de forțe, încă nu ne putem odihni. Dispoziția esențială a trupelor subordonate mie îmi este garanță, că ne vom deslega în mod victorios problema, spre mulțumirea supremului nostru domn și stăpân».

Alte știri spun, că intrarea trupelor noastre în Belgrad, capitala părăsită a Sârbiei, e numai chestie de zile, ori poate de ore. Belgradul e de altfel numai o ruină, fără viață și fără populație. De sine înțeles, că alte trupe vor fi acelea, cari vor ocupa Belgradul. Părțile cucerite până acumă dela Sârbi, vor fi puse sub administrație ungurească, cu regim militar.

"Pester Lloyd" despre cele două scrisorii.

Dăm astăzi în întregime părările, pe cari le are marele ziar budapestan "Pester Lloyd" despre noua acțiune a guvernului în chestia de naționalitate, cunoscută din cuprinsul scrisorii, pe care a adresat-o ministrul-president, contele Stefan Tisza, înainte preaștețul Domn Arhiepiscop și Mitropolit al nostru Ioan Mețianu și din răspunsul dat din partea Excelenței Sale. Publicând scrisorile în întregime, ziarului "Pester Lloyd" le comenteză astfel:

"Guvernul ungur publică astăzi comunicări asupra unei triple inițiative, pe care a luat-o în interesul cooperării armene și a tuturor forțelor naționale și sociale ale acestei țări, pe care a produs-o acest răsboiu, și căreia trebuie să își deie o stabilitate.

O amnestie generală e luată în perspectivă, prin care să se ceseze toate procesele politice pendente, iar sentințele aduse de către sârbi să fie scoase din vigoare prin un act de grăție regală. Este o înțelegere și amintirea hotărâre aceasta, deplin motivată prin loială și patriotică înțunătă, care dela isbuințarea răsboiului înceză a fost manifestată chiar și de către același, cari în trecut se găseau în contrarietate cu constituția existentă, cu ordinea socială, cu ideea statului ungur, sau cu cuprinsul lui național. O a doua dispoziție a guvernului admite folosirea colorilor naționalităților. Pe acest teren s-au făcut în timpuri de pace multe aberații, cărora cu tot dreptul trebuia să li se pună capăt. Nu din punct de vedere, că și când cultul acestor colori ar putea însemna un pericol pentru stat. Dar purtarea ostentativă de asemenea colori, care în fond sunt un lucru inofenziv, provoacă uneori apărări unei tendințe, care adesea are un sămbur pentru porniri centrifugale. Răsboiu acesta însă a dovedit, că astfel de tendințe nu se unesc de loc cu firea concetențelor noștri, de limbă săraină.

Entuziasmul, cu care au alergat sub drapel, voea de jertfe vitejști, cu care s-a documentat fidelitatea lor de patrie pe câmpul de lupte, sunt dovezi perfecte, că patriotismul lor este inviolabil, și loialitatea lor de cetățeni ai statului merită deplină încredere. Ca o cheie a acestei încrederi se poate explica și folosirea liberă a colorilor naționale, pe care guvernul o admite acum pentru naționalitate.

Dacă înțelegem bine această ordinățune, atunci "Sârgii și Români" sunt aceia, cărora li se permite libera folosire a colorilor lor naționale (cu singura restricție, că acelea să nu fie identice cu ale unui stat sărain și colorile statului ungur să se bucură cu ele de paritate). Cu bucurie reînnoastem, că aceste două naționalități, au justificat deplină încrederea ce s-a pus în ele.

Al treilea manifest al guvernului este o scrisoare a Ministrului-president către Arhiepiscopul greco-oriental român Mețianu, un prelat, care și până acum a intervenit în mod ireproșabil pentru o înțelegere între ungurime și români. Conte Tisza apreciază în scrisoarea lui, tăuta iubitoare de patrie și entuziasmul devotament, care se pronunță dela isbuințarea răsboiului unanim între concelețenii noștri români.

Inainte cu căteva săptămâni a publicat în "Pester Lloyd" un om politic român doarțele, prin satisfacerea cărora România ar fi răsplătită pentru adesiunea lor la statul ungur și să ar simți indemnăți a lucra și mai departe la concordia între cetățenii statului. Nici nu au conținut aceste doarțe, ca ar fi putut reduce drepturile statului ungur. Si trebuie să recunoastem, că dacă împlinirea acestor dorințe ar putea servi unei apropierii a înimilor, ar fi de ne-

ierat, dacă nu s-ar admite aceste lucruri în popor, care în vremuri serioase și a dovedit pe deplin fidelitatea lui față de stat.

Contele Tisza declară în scrisoarea către Mitropolit, că este gata în principiu să face concesiuni, cari se acoperă cu dorințele românești exprimate în organul nostru. Este vorba mai întâi de revisuirea legii școlare, prin ceea ce s-ar putea elibera unele aspirații ale legii, cari ating în mod similar scoalele confesionale ale Românilor. Mai departe contele Tisza pune în vedere ușurări în privința folosirei limbilor naționalităților în comunicarea cu autoritățile statului. În randul al treilea se concede principal o revizie a legii electorale. Prin aceasta s-ar acorda o reprezentare în parlament, care ar corespunde cu importanța și numărul lui cum și cu patriotismul dovedit, mai bine decât actuala împărțire ce s-a făcut de fapt în mod prea master pentru Români din Ungaria. Concesiunile Ministerului-president se referă la cheltui de mare ponderositate. Si de aceea le salutăm cu sinceră bucurie."

Legendele și tradițiile populare.

Disertație impreună cu lecții practice,

de N. Bembea, inv. în Sibiel.

Legendele cuprind în sine tot ce a putut plăsmui mai minunat mintea poporului: o ruină străveche și mare din pietri late și groase, într'un vârf de deal, l-a făcut să creeze uriașii; forma norilor acumulati, rostogoliți de vânt în valuri prin văzduh, l-a făcut să creeze bâlaurul ridicat din cureau lac fără fund și căruia-i iese fum pe nas; o stâncă cu formă bizară, — un pisic, — un părău, — un istor, sau o vâltoare spumegăndă, l-a făcut să creeze felurile ființe fantastice; — iar freamăul netinut al pădurilor l-a făcut să creeze admirabila concepție despre "Mama pădurii", care străbate codrii cantând duios, s. a. m.

Tradiciile — având o bază reală — cuprind în sine reminiscențe din felurile întâmplări ale vietii omenești și felurile caracteristice ale personajilor ce au avut vrăun rol deosebit în viața socială sau culturală din trecut. Astfel, tradiția ne păstrează amintiri despre revoluții, boale epidemice mai mari, potopuri de apă sau foc, adunări sau hotărâri mai însemnate, alegeri și lucrări publice ca: școală, biserică etc. Apoi amintiri despre învățători, preoți, juzi, notari și a. cari prin viață și lucrările lor s-au deosebit de semenii lor creând un curent în viața socială sau culturală publică.

Legendele și tradițiile, trăind pe buzele și în susținutul poporului, reamintesc deci fapte, personajii și plăsmuirile din vremuri de mult apuse, deținândă conștiință și o înțelegere asupra lor, și trezesc simțimente și fiori de admirare pentru trecut și pentru natură.

Cu cat un popor are mai multe legende și tradiții, cu atât se vădese mai clar că, a avut o viață susținătoare și mai activă, și cu cat acestea se perpetuează mai neșirbite în suflul generațiilor, cu atât se face mai puternică legătura între prezent și trecut și se asigură mai temeinic nădejdea de a fi.

Legendele și tradițiile sunt de caracter general și local. Legendele și tradițiile locale au meritul că leagă viața individualului mai strâns de locul unde s-a născut și a crescut, căci, pentru el, orice stâncă, orice istor și orice ruină sau răspântie are viață sa; mai departe, pentru el întâmplările, și personajile locale din trecut, prin acțiunea lor au transmis în mod direct sau prin tradiție, influență asupra susținutului său și lăfrâmantat, determinându-i felul de a observa și a judeca și stipulându-i aspirațiile. Astfel, el numai în locul natal va cunoaște și înțelege mai adânc lucrurile și lucrările cel inconjoară. Pentru el aici totul e viață. De aici urmează, că cu cat cineva a crescut într-un belșug mai mare de la tradiții și legende locale, cu atât este mai strâns legat susținutul de locul natal și oriunde s-ar afla el, il dorește mai ferbinte. — Dimpotrivă, cu cat cineva a trăit într-un mediu mai sărac în tradiții și în mijlocul unei naturi mai lipsite de legende, cu atât este mai puțin legat susținutul de locul unde s-a născut și a crescut; doar legăturile de nemostenie sau prietenie de-l mai rețin, — încolo el trăiește într-o turbureală de cosmopolitism sec și pagubitor.

Legendele și tradițiile, după cum am văzut, sunt specii deosebite une de alta, de literatură poporană nescrisă. Adeseori ele sunt amestecate între sine, adeca sunt tradiții, în cari părți mai mici sau mai mari sunt luate din genul legendei și fintors. Într-o legende și tradiție, această din urmă adăucă tradiția este de o valoare națională hotărâtă. Tradiția și este mai puternică. Ea pornește dintr-o acțiune reală poate da naștere obiceiului.

Legenda și tradiția prin formă externă a povestirii, ne introduce în graiul curat și

armonios al bătrânilor, și din acest punct de vedere judecate, adeseori sunt opere de săvârsire.

Valoarea tradițiilor locale se ridică prin aceea, că ele sunt mai aproape de susținutul copiilor și pot determina prin aceasta felul lor de a vedea și a judeca și chiar cel a părinților lor. Copiii le aud din gândul părinților și a fraților mici mari și văd chiar locurile de cări sunt legate, deci legendele și tradițiile locale formează un trainic substat și fișesc, pe care copiii îl aduc cu sine în școală și de care un învățământ cu pretension de a fi numit educator, trebuie să țină socoteală. În consecință, ele merită din partea noastră, a învățătorilor, mai multă atenție decât până acum. Dacă vom ca învățământul în școală să corăspundă tuturor cerințelor actuale, urmează că nici nu se poate da o educație în sensul strict pedagogic, fără legende și fără tradiții locale, căci ele împreună cu obiceiurile, formează totodată și cea mai bună parte din nota vieții naționale. Copiii trebuie crescuți în ele; învățământul i se impune a ține seamă de ele, deci școala să le utilizeze.

Fiecare învățător deci să adune toate legendele și tradițiile din satul său, cari le crede că pot fi valorizate în școală sa. După ce le-a adunat, să și le prelucre și predeie în legătură cu disciplinele de învățământ și la felurile ocazii.

Inaiote de a trata în școală o legendă sau o tradiție, e necesar să judecăm: ce valoare prezintă ea în sine, anume, are ea literară, istorică sau religioasă? Dacă astfel purcedem, ușor vom afla din ce punct de vedere trebuie tratată și tot asemenea de ușor vom afla și locul unde se cade și se introduce, adăcă: la Limba română, la Istoria sau la Religie? Si bine-ar fi, dacă am avea legende și tradiții cari să prezinte în sine toate 3 valorile acestea, cu atât mai vârtoș vom putea servi, prin lucrarea noastră educativă, principiului concentrării.

Vom avea deci și scoate din legendele și tradițiile poporane locale:

1. specimene de stil poetic și limbă frumoasă din bătrâni, căci care trebuie să desvoltăm simpatia elevilor;

2. adevăruri istorice locale, cari intuiție în mod nemijlocit trecutul, vor trezi interesul și simțeminte pentru persoane și fapte de odinioară, din care rezultă învățări instructive, întăriri caracterului și îndemnuri spre fapte alese, — și în fine

3. principii și adevăruri religioase, cari fac pe omul ideal.

Dacă legenda sau tradiția locală e legată de oarecare monument din comună sau de pe hotar, de sine se poate că trebuie făcute excursiuni la acele monumente. E întrebarea însă, când să se facă excursiunea: înainte de a trata legenda sau tradiția, ori după aceea? Aici vom răspunde următoarele: legendele și tradițiile, pe care copiii le cunosc bine de acasă, le putem trata întâi și apoi să facem excursiunea la locul respectiv; în acest caz excursiunea ar corespunde aplicării. Acelor legende și tradiții însă, pe care copiii le cunosc mai puțin, e necesar să le premeargă excursiunea. Cu ocazia excursiunii, învățătorul are datorința nu numai a pune copiii să privească, ci și a le atrage atenția asupra acelor părți, pe care ei n'au putere de-a le observa sau le sănătate de mai puțină importanță. Negreșit, că tratarea cea mai corectă din orice punct de vedere pedagogic, a legendelor și a tradițiilor ce sunt legate de anumite obiecte sau localități, este aceea, care se face la fața locului în mijlocul naturii.

(Va urma).

In vâltoare.

Fiind o zi la oraș, am trecut pe lângă o librărie. În vitrină ilustrații răsboișnice, ostași vitezii, în fața cărora moartea a devenit o sclavă, ce tremură la picioarele lor și stă gata la orice gest să se năpătuiască asupra vrășmașului stângându-i viață. Privindu-le îndelung și gândindu-te la fratele, rudele și amintile de zile nu l'ai mai văzut, — simțește cum săvânește grăbit săngele în tâmpale. Si această senzație o înțearcă atâtaia trecători pe stradă!..

Dincolo harte, cari arată în ce parte trăile se imbuscă în lacuri de sânge și cerul lor din nori de fum îl spintă cărăriile de foc ale gloanțelor de tunuri. Intră în lăuntru. Pe o masă întinsă stau broșuri de actualitate. Sunt strănicice aceste clipe istorice în istoria popoarelor. Săriitori politici ceară să descopere cum să stărnă această furtonă catastrofă. Cum însă politica e un fărâm prăpădist și straniu, zăresc în capul mesii o multime de broșuri atrăgătoare. *Duhul Domnului plutește peste pământ*, *Neclintiți în Deseu, Carte de măngăiere celor care jaleșc pe cei ce cad pentru ţară*, *Glasul pământului*, etc. Autorii lor sunt preoți și profesori germani, din această minunată seminție de oameni, mari în vreme

de pace, și sublimi pe câmpul de onoare. Ești ce minune ascunde în sine cărțea în ori-ce vremuri. Știi că cărțile nu sunt lăzuri moarte, ci sunt potente de viață, menite a se înălța în cei ce le citesc, cum s'a înălțat viața și sufletul șutornului, care în scrierea sa a coborât extractul din el intelectului viu.

Observ că multe broșuri sunt tipărite de societatea evangelică, care prezintă mulțimea de cărți religioase populare, pe urmele căror să a plămădit neamul cel mai frumos ochiul brat sufletește din zilele de acum.

Broșurile din cari am citat titlurile cătorva, sunt presărate cu cuvinte biblice interpretate împrejurărilor răsboinice de azi. Una conține pasajii biblice pentru răbăi. Istoria națională a Evreilor conține multe pagini de răbăi crâncene, cari în conștiința obștească s-au fixat ca deosebite momente, pe cari Dzeu le-a destinat pentru a-i manifesta iubirea, mila sau mănia împotriva nemului acestuia. Cu deosebire în vremuri de restrînte intervine direct Iehova în viața națională, — credeau Evreii. De aceea când vrem, ca un senz al marelui tovarăș să fie cu noi, trebuie să își atenționeze asupra acelor experiențe, care mărturisesc de prezența sau intervenția Dumnezei. Aceasta e rezonul, pentru că biblia pune atâtă pond pe aducerile aminte de D-zeu.

— „Aduți aminte, că ai fost rob în Egipt și Domnul te-a mantuit”..

— „Aduți aminte de zilele din bătrâni, ia sâma anilor atât de rânduri de oameni, întreabă pe tatăl tău, și-i va spune”.. sunt locuri frecvente în biblie.

Aducerile aminte de zilele lui D-zeu, de minunile și de bunătățile lui, sunt mijlocul cel mai sigur pentru a dobânde conștiința și seculul prezenței lui. De aici rezultă, că sunt vremuri și locuri mai potrivite pentru cultivarea specială a legăturii noastre conștiințe cu Dzeu. E și înăsă, că toate locurile și toate vremurile sunt sfinte, că Dzeu străbate în toate experiențele noastre. Dar e și înăsă, că nu-l vom vedea, dacă nu vom căuta după El, și că după legile asociației ideilor, noi îl putem vedea mai lesne în anumite locuri și la anume soroace. Ne-am îndoi, că Ezechil a putut vedea pe Dzeu în pustie, dacă nu l-ar fi văzut înaintă în templu. Dar anumite împrejurări nu trezesc mai lesne și ne apropi de atmosfera lui.

Copilul privind fotografă, zice: mamă! Așa și noi vedem chipul și ne cugetăm la realitate. Vedem crucea și ne gândim la Cristos. Dormim și visăm în somn, iar dacă ne-am deșteptat, privim lucrurile real. Psalmistul zice: „Gura mea te lăudă cu buze de veselie, când mi-aduc aminte de Tine în patul meu și mă gădesc la Tine în ceasurile de noapte!”

Ceasurile fără somn, când sunt petrecute în astfel de aducerile aminte, sunt cearșuri ferice. Unul se trezește și lenșează ori obosit adoarne, altul e năpădit de grijile zilei de mâne, altul se gândește la Dzeu, care-l va ajuta... și adoarne în brațele Tatălui și se deșteaptă dimineață mai recreiat după somnul intrerupt. Tovărășul din nu s'a deținut. „Eu dorm, dar sufletul meu veghează!” — zice psalmistul. Nu vorbește nu plânjește, nu se dețină, nu adoarne. Discutăm, vorbim și când incetăm, auzim că vorbește. Pănuim și combinăm,.. El se amestecă dând soluția cea mai bună. Ne întoarcem din călătorie. El ne însoțește; ne năcăjă. El ne impacă. Psalmistul zice: De mă voi su la cer, — Tu acolo ești; De mă voi poftă la iad — de fată ești; De voiu lăua arțile de dimineață și mă voi salăsui la marginea mării, Mâna ta mă va povăzi, și dreapta ta mă va sprijini. (Ps. 138, 7-12).

Așa s'a manifestat seculul prezenței lui D-zeu, celor ce au avut limpeziile în suflet și credință și scăpare la Dumnezeu.

Nu fără sădancă în duioșare am cedit în ziarele noastre o corespondență de pe câmpul de răbăi, când regimenele alcătuie în prevalență de Români pleau într-un crâncen foc cu Ruși. În drumul lor treceau pe lângă o cruce de hotar și toti soldații privesc obiectul cu duioșie, cerând ajutorul lui Dumnezeu, atâtă însă poate la încheierea vieții lor tinere. Campania aceasta cu grăziile ei va atinge puternic sufletul nostru și va lăsa urme neșterse în trănsul. Dar e moment deosebit de a putea străbate în sufletul nostru obștesc. În presa noastră cotidiană nu se evidențiază valurile agitațiilor clipelor istorice, prin care străbătem, ca în presa altor neamuri atrase în valtoare. A amuzat glasul chiauit și răgușit. Se arată poate caracteristica neamului nostru, care vorbește prin fapte nemuritoare, ori poate ne înecă melancolia și jalea pentru atâtă sânge, care se varsă ca întotdeauna din trupul celor desmoșteniți.

Deci nici presa, nici cărțile religioase dictate de seriozitatea momentului. Un prețintă intors de pe câmpul de răbăi îmi îstorișez, că soldații noștri în pauze se strâng

căte doi trei, își desfăc sălul și scot din săculețul udat de lacrimile bătrânei mame cărticica cu păreții roși sau vineti, cu semnul crucii albe pe ea și cetesc mereu „Visul maicii preceste”, care a remas de trei sute de ani cea mai căutată și mai prețuită carte populară religioasă.

Că poporul nostru se îndestulește cu o brană sufletească atât de umilită și săracă, și sufletul său nu s'a ridicat din ceață bogomilismului, e un adverstiment în ceasul suprem. Preoții noștri campestri au o înălță și sublimă misiune, și memorile lor pe urmă ne vor arăta cum s'au stiut degea de chemarea lor. Suntem poporul, care s'ă în calea tuturor cărărilor sortii. Gerul e deasupra noastră. Vânt și ploaie și inghet ne găsesc în larg. Tempsa aceasta e iarăși milostivă. Altădată urgia vremii gonea la adăpost toată vietatea. Ne reamintim alte zile de toamnă. Ploii reci cu vânturi aspre sunt crainicii pustiului. Nici o floare, nici o pasare, nici o frunză verde. În hotar e un pom, la umbra căruia venieau casacii la ameazi. Dar cu zilele târzii de Noemvrie nimeni nu e în jurul lui. Noroiul a astupat frunza căzuță, de ramuri s'au lipit cei dintâi struguri de ghiață, Pomul se plânge vântului și gume de durere și de părăsire. Apoi, se așeză zăpada pe câmp și acoperă și pe el. Nici nu se mai miscă, și nu dă nici un semn de durere. A căzut în amortire. Lovit de urgia vremii și părăsit el cade în visări dulci. Se visează în luna Maiu, cu pământul săvânt, cu covor de iarbă moale în jurul său, cu flori și frunze în crengi, cu pasari frumos glăsuitoare, cu oameni osteniți, adaptiți la umbră. Nici fructul său căzut în noroiu și călcat de vite și inghetat de genă perit — mici pomușori reseră din sămburii fiecărui fruct astupat în noroi, și în răbdare Dumnezeu face să-și îsbănească visarea.

Treci-ne Doamne și pe noi și ne adu primăvara cea visată, înoinind puterile, renăscând sufletele!

Tr. Scorobă

NOUTĂȚI.

Dar de trei milioane de coroane. Corporația episcopilor romano-catolici a hotărât să dăruească din averile sale trei milioane de coroane pentru ajutorul familiilor celor plecați la răbăi. Primatele va decide în ce măsură au să fie ajutate singuraticele comitate ale țării.

Aviz. Examenele de corigență și suplinitoare de maturitate la gimnaziul de stat al Sibiului se vor ține în Sâmbătă în 12 Decembrie n. 1914. Cei interesați au să se anunțe în scris la direcțione până la 1 Decembrie.

† Petru Mihályi de Apșa, proprietar, fost deputat dițial, președintele Asociației pentru cultura poporului român din Maramureș, etc. a adormit în Domnul în Blaj în 13 Noemvrie n. Impărtășit fiind cu sfintele taine ale muribunzilor, în etate de 77 de ani, și a fost înmormântat în Blaj, Dumineacă, în 15 Noemvrie n. c. Decedatul a fost fratele Excelenței Sale, Mitropolitului Dr. Victor Mihályi din Blaj. Odihnăscă în pace!

Concert de binefacere. În 4 Decembrie a. c. st. n. se va da un concert pentru „Crucia Rosie”. La concert vor concura următorii: dna Veturia Triteanu, (cântare), dna Mary Dickenson-Auner (violină), doșoara Ana Voileanu (pian). A. S. Printul Dr. K. Egon Hohenlohe va vorbi despre binefacere, iar deputatul dietal Emil Neugeboren despre răbăi. Concertul, al cărui program detaliat se va publica ulterior, se va ține în teatrul orașenesc.

Soldați dăi noștri în Belgia. În Viena au sosit zilele acestea mai mulți soldați de-ală noștri, cari au luat parte activă la asediul dela Namur, Anvers și alte cetăți belgiene. Partea cea mai însemnată a acestor soldați este din Austria; dar sunt unii și din Ungaria. Cei săi n'au fost răniți în răbăi, și au venit pe câteva zile în patrie, să se restaureze.

Cu ajutorul tulumbel. Dintre o scrisoare venită de pe câmpul de răbăi dâm următoarele părți: Într'un loc al operațiilor militare din Serbia se incubase o trupă sărbătoare în sănături tari și betonate, și nu puteam să-i alungăm de acolo. În sfârșit comandanțul, om inventiv, a luat în ajutor săse butoane de petrol și cu o tulumbă puternică a aruncat petrolul asupra sănăturiilor sărbătoare, și imediat apoi a repezit cateau grașnele, care au aprins petrolul. Din sănături incendiate au început să fugă sărbii nebunești, iar trupele noastre i-au luat la goană și i-au nimicit mai pe toti.

Sven Hedin și răbăi. Vestitul geograf suedez Sven Hedin, la invitarea împăratului Wilhelm, a sosit la marele cartier general, de unde a plecat cu automobilul, și însoțit de cărieri, la Bruxelles, Anvers și la front, ca să-și adune impresiuni directe despre luptele germanilor. Sven Hedin vioiese apoi să-și eternizeze experiențele în marele său studiu cu titlu „Poporul”.

Vizitarea soldaților noștri căzuți în captivitate. Viceconsulul american din Budapesta, Sir Frank Mallet, a plecat zilele acestea prin România în Rusia, cu scop ca pe temeiul experiențelor dobândite la fața locului să se convingă despre tratamentul, la care sunt supuși soldații armatei austro-ungare căzuți în captivitate rusească. Viceconsul călătorește întâi la Odessa și Moscova, deacolo la Petersburg; pe urmă se va duce să vadă și taberele de prizonieri răstoare în ținuturile mai depărtate ale țării.

Sânii în răbăi. Administrația militară germană a luat măsuri de timpuriu pentru campania de earnă. S'au comandat două mii de sănii în scopuri de transport. Toate sănile au să fie făcuți din lemn, și anume din frasin, stejar și mestecă. Se vor întrebiuța pe câmpul de răbăi de a nord.

Cruțarea locurilor sfinte. Guvernul Angliei a dat ordin, ca trupele engleze să fie de pe mare, că și de pe uscat să nu atace orașele sfinte ale muzușmanilor: Meca, Medina și Did a. Se pare, că prin acest ordin englezii voiesc să obtină simpatia acelor mohamedani, cari nu stau nemijlocit sub supremația sultanului.

Efectul cenzurii. Ziarul francez „Cri de Paris” se jăvește de aspreme cenzuri din Franța. Dintre un articol, în care se lăudau calitățile unui mare comandanț, cenzura a omis atâtă fraze, încât n'au mai rămas, decât următoarele cuvinte: „General N... este un veritabil erou... de două săptămâni nu și-a spălat nici față, nici mâinile”.

Răbăiul sfânt. Proclamarea răbăiului sfânt, făcută Vineri în toate mecenurile din Constantinopol, se consideră ca un mare eveniment istoric. Se crede, că această proclamație va găsi un viu răsunet la toate popoarele musulmane și va avea o mare înflăcătură asupra mersului actualului răbăi. Presa din Constantinopol scoate la iveală importanța manifestului împăratăș, zănd că răbăiul sfânt este astăzi o datorie numai a turcilor, ci și a tuturor celor 300 de milioane de musulmani, căci se țăla pe pământ. — O adunare înținută de persoane în Constantinopol a votat o moțiune, în care se cere, că Persia să pretindă de la Rusia, să părăsească teritoriile persice, și să declare răbăi rușilor. După adunare s'au facut manifestații de simpatie la ambasada germană și la cea austro-ungară.

Pentru gimnaziul din Brad. Domnii Dr. Valeriu Tabăcaru, viceșecretar la direcționea financiară din Lăpuș, și Ioan Ké, profesor în Brad, au donat la fondul de zidire al gimnaziului din Brad căte 10 cor, la olală 20 cor, în loc de cunună pe morțănumul răposatului lor tată respectiv soțru, George Tabăcaru, fost funcționar la tabăreg. în pensiune.

Societatea de lectură „Ioan Popasu”. secția pedagogică din Caransebeș s'a constituit sub președinția lui prof. Ioan Hango și modul următor: V. președinte: Gheorghe Veliciu ped. c. IV secretar și arhivar: Dimitrie Albulescu ped. c. IV. notar: Nicolae Bona ped. c. III. v. notar: Păun Tunea ped. c. II. căsier: Corneliu Roșca ped. c. III. v. b. b. otecă: Ioan Roșca ped. c. III. v. b. b. otecă: Antoniu Zgribă ped. c. II. dirigent de cor: Cornel Roșca ped. c. III.

In contra Constantinopolului. Un diplomat rus, cum se știe din Petersburg, a declarat că armatele Rusiei au să pornească de adreptul asupra Constantinopolului.

Armata desfășurată. Guvernul belgian a dispus, ca toti belgienii obligați la arme să fie înrolați la Hivre într'un corp separat al armatei franceze. Aceasta însemnează, că Belgia și a disolvat armata.

Situația în Paris. Dio unele serioze trimise acasă de soldații belgieni, cari acum se află în Paris între gardiști de acolo, se pare că guvernul francez nu se ocupă serios cu gândul de a păra orașul Bordeaux și a veni în capitală. Lumea se teme de izbucnirea revoluției. În Paris se înțin într-o trupă, unde miniștrii francezii sunt înferați cu titlu de trădători. Ofițerii belgieni spun în public, că nu mai poate fi vorba de o nouă rezistență din partea Franței.

Monument dărămat. Din Constantinopol se serie, că mulțimea de popor a dărămat monumentul ruseșc delă Galata, care s'a ridicat în anul 1878 în amintirea înaintării armatelor rusești până la San Stefano.

Caz de moarte. Din Londra se anunță moartea feldmareșalului Lord Roberts, care tocmai se găsea în Franță cu scop de a vizita trupele din Indiă, ale căror comandanți supraviețuiesc.

Obligativitatea serviciului militar. Lord Kitchener va înainta parlamentului englez, cum anunță telegrame din Londra, un proiect de lege cu privire la introducerea serviciului militar general și obligator în Anglia. Declarații rostite din partea deputaților muncitorime engleze, ducă de știre că numărul proiect de lege are să fie, după toată probabilitatea, respins.

Pierderi. Ministrul președintă englez Asquith a declarat în camera de jos, răspunzând la o întrebare, ce i s'a făcut, că până la 31 Octombrie 1914 englezii au pierdut pe câmpul de răbăi în Franță 57.000 de oameni.

Părere engleză despre retragerea germanilor. Corespondentul de răbăi delă British Press Bureau, profesorul Pars, unul raportor admis la cartierul general rusesc, a comunicat din Varsavia interesante date despre mișcările germane. Retragerea ostilor germane, serie corespondentul, s'a făcut de bunăvoie, cu multă cheltuială și a fost bine executată. Atacul nou din partea nemților în Polonia se așteaptă abea în iarnă. Luptele principale cele mai apropiate se vor da în Galicia, pe care rușii voiesc să o cuprindă cu orice preț.

Orient-expresul peste Brăov. Noua linie internațională a trenului Orient-expres este următoarea: Constantinopol—Adrianopol—Giurgiu—Stara Zagora—Târnovo—Rusine—Giurgiu—București—Predeal—Brăov—Cluj—Budapestă—Viena. Trenul pleacă în fiecare zi de deminești la 7.45 din Constantinopol, iar la trei zile d. e. la 1.59 se poate în Budapesta, și seara la 6.40 în Viena. Călătoria din Constantinopol până în capitala Austriei durează 59 de ore. — Din Viena trenul expres pleacă deminești la 8.50, din Budapesta d. a. la 2 ore, și ajunge la treia zi în Costantinopol, seara la 9.51. Călătoria din Viena până acolo durează 61 de ore.

Răbăiul pentru libertatea bulgarilor. În fostul stat Oranie, din Africa sudică, revoluția se întinde fără înțețare și amenință întreaga colonie sudafricană. Devetă are până acum trei mii de călăreți bulgari, bine armăți, și zilnic se întărește la trupa să noi combatanți. Tactica lui Devetă care inspiră englezilor respectiv grozav, să în faptul că ataca trupele mici ale guvernului, le ia întreg echipamentul și apoi le dă drumul să părăsească. Scopul comandanțului bulgar este a înflăcăra pentru totdeauna drapelul britanic în Pretoria și a proclama Republica independentă sudafricană.

Teatru.

(x) Drama în două acte „Familia Montoit și cele două tabouri patriotică sub titlu „Din zile grele”, care s'au reprezentat ieri Marti, sunt o continuare a pieselor de actualitate și, ca și „Barbarii de Dumineacă”, nu au pretenții literare.

In prima piesă este vorba de un nobil francez, care orbită de patimă voiește să omoare în ascuns noaptea pe toti soldații germani, cari nimeriseră să se odinească în castelul său. Dar nu izbuteste. Ișii recunoaște intenția criminală și e trimis la moarte. Ura înflăcărată ce se desfășuise în inima om

Nr. 634/1914.

(601) 1—3

Concurs.

Cu provocare la ordinul ven. Consistor din 21 Octombrie a. c. Nr. 9185 Bis. se publică concurs nou pentru întregirea parohiei de clasa a doua Feneș, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fasonate în coala B.

Concurenții să-și înainteze cererile instruite conform normelor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul arătat și cu prealabilă încuvintare a acestui oficiu să se prezinte în vre-o Dumineacă sau sărbătoare la biserică pentru a cânta, celebra și a face cunoștință cu poporul.

Abrud, 27 Octombrie 1914.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al Abrudului în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popovici
protopresbiter.

Nr. 635/1914.

(600) 2—3

Concurs.

Cu provocare la ordinul ven. Consistor Nr. 9184. Bis, se publică nou concurs pentru întregirea parohiei Valea-Buzului, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fasonate în coala B.

Concurenții să-și înainteze cererile instruite conform normelor din vigoare subsemnatului oficiu și cu prealabilă încuvintare a acestuia, să se prezinte în vre-o Dumineacă sau sărbătoare la biserică spre a cânta, celebra, și a face cunoștință cu poporul.

Abrud 27 Octombrie 1914.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Abrudului în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

La Librăria arhidiecezană în Sibiu se află de vânzare:

Şasezeci și cinci de predici populare
de

Arhim. SCRIBAN.

Edițunea a III-a. Din nou cercetată, îmbunătățită și întregită. Cu un apendice de trei predici traduse.

Prețul 4 cor. + 30 fil. porto.

BIBLIOTECĂ SAGUNA“
REDACTATĂ DE DR. I. LUPAŞ, SĂLIŞTE

A apărut și se află de vânzare la
Librăria arhidiecezană, în Sibiu

Nr. 1.

Însemnatatea bisericii

Nr. 2.

Despre pocăință

Nr. 3.

La ziua sf. Andrei

Prețul 10 fil. + porto 5 fil.

Nr. 4—5.

Temeliile traiului nostru

Prețul 20 fil. + porto 5 fil.

Nr. 6—7.

Sfânta Scriptură
în limba românească

Prețul 20 fil. + porto 5 fil.

Nr. 8—9—10.

Spice
din istoria noastră bisericească

Prețul 30 fil. + porto 5 fil.

Nr. 11—12.

Calea bisericii
prelucrată și întregită

după episcopul Nicodim din Huși.

Prețul 20 fil. + porto 5 fil.

Nr. 13—15.

Vieața
unei mame credincioase

de

Dr. I. Lupăș.

Prețul 20 fil. + porto 5 fil.

Orfanii Neamului

Roman naționalist

de

N. Radulescu-Niger.

Prețul: 4 cor. + 20 fil. porto.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidicezană:

Călindarul arhidicezan
pe anul 1915

cu řematismul autentic al bisericei ortodoxe rom. din Ungaria și Transilvania. Partea literară conține lucrări foarte interesante.

Prețul 80 fil., plus porto poștal 20 fil.

La Librăria arhidicezană, Sibiu, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, coloare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceiaș și în dos, foile aurite, cu copeii, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Aceiaș legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copeii, în o frumoasă cutie de păstrat **135 cor.**

Aceiaș legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copeii, în o frumoasă cutie de păstrat **100 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimați evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copeii, cu cutie de păstrat **85 cor.**

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copeii **25 cor.**

La Librăria arhidicezană în Sibiu, se află de vânzare:

ALBUM

de

brodării și țesături românești.

Compus și editat

de

Minerva Cosma.

Prețul 16 cor.

Cărți nouă apărute

se află de vânzare la

Librăria arhidicezană, Sibiu.

Archibald, *Impresii de Călătorie*, note de om năcăjit. Prețul cor. 250. + 20 fil. porto.

Boldor A., *Dare de samă asupra mișcării literare pedag. din anul școlar 1912/13.*

Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Bunea Dr. A., *Incercare de Istoria Românilor până la anul 1382*. Scrisore postumă cu un Portret foarte bine reușit al autorului. Prețul 5 cor. + 20 fil. porto.

Caragiale I. L., *Teatru*, opere complete.

Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Cartea Verde, textul tractatului de pace dela București 1913. Prețul cor. 150. + 20 fil. porto.

Cazabau A., *Între Femeie și pisică*, novele.

Prețul cor. 150. + 20 fil. porto.

Chiriteșcu M. I., *Granicerul*, novele. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Coșbuc G., *Fire de Tort*, poezii. Ediție nouă cu 100 pagini mai mare decât ediția anterioară. Prețul 3 cor. + 20 fil. porto.

Diamandy G., *Chemarea Codrului*, poveste vitejască în 3 acte. Prețul cor. 150. + 10 fil. porto.

Drăgescu Dr. I., *Pro patria*, Povestire de spre începutul și menirea neamului românesc. Prețul 3 cor. + 30 fil. porto.

Duldu P., *Gruia lui Novac*. Epopee alcătuită din cântecile de vitezie ale poporului român. Cu ilustrații de A. Murnu. Ed. simplă cor. 150, ed. de lux cor. 250. + 20 fil. porto.

Eroii Noștri, pagini alese din istoria neamului. 3 broșuri à 30 bani. Broșura I conține: Răsboiele între Români și Daci. Broșura II conține: Dacia sub Traian. Broșura III conține: Muntenia și Moldova, întâile lupte cu Ungurii. Broșurile acestea sunt scrise pe înțelesul poporului. Porto 10 fil.

Farago Elena, *Din taina vechilor Răspândii*, poezii. Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.

Filipescu N., *Discursuri politice*, publicate de N. Pandelea. Vol. I. 1888—1901.

Prețul 3 cor. + 20 fil. porto.

Flaubert G., *Salambo*, roman. Tradus de Ludovic Dauș. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Galaction G., *Biserica din Răzoare*, novele și schițe. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Ghica Ioan, *Pământul și Omul*, ilustrat.

Prețul 1 cor. + 10 fil. porto.

Goethe, *Faust*, tragedie. Traducere în versuri de Ion Gorun. Prețul 1 coroană. + 10 fil. porto.

Hamat Alexiu, *Noua lege militară*. Extras din lege și tâlcuirea ei. Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.

Herz A. de, *Bunicul*, comedie în 3 acte. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Hodoș E., *Frumoasa din Nor*, și alte poezi. Prețul cor. 250. + 20 fil. porto.

Hodoș Z., *Masă ieftină*, găture măncărilor de dulce și de post. Rețete de Bucate simple și bune. Prețul cor. 120. + 10 fil. porto.

Horia-Petra-Petrescu, *Văduvioara* și alte sase monoloage pentru bărbați și dame tinere. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto.

In Teara lui Vlaicu. Prinos pomenirei lui Aurel Vlaicu. Prețul 80 fil. + 5 fil. porto.

Ionescu Sisești G., *Călător*. Prețul cor. 150. + 10 fil. porto.

Iorga N., *Note de Drum*. Prețul cor. 125. + 10 fil. porto.

Iorga N., *Istoria Statelor Balcanice în epoca modernă*, Lecții ținute la Universitatea din București. Prețul cor. 350. + 30 fileri porto.

Irimescu Căndeaști I., *Pe durmurile Cadri-laterului*, impresii și note. Prețul cor. 150. + 10 fil. porto.

Katargiu B., *Discursuri Parlamentare 1859—1862*. Prețul 3 cor. + 20 fil. porto.